

CRNA GORA
PREDSJEDNIK

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

U K A Z
O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O
VASPITANJU I OBRAZOVANJU DJECE SA POSEBNIM OBRAZOVNIM
POTREBAMA

Proglašavam **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama**, koji je donijela Skupština Crne Gore 26. saziva, na Dvanaestoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2017. godini, dana 10. jula 2017. godine.

Broj: 01-695/2

Podgorica, 18.07.2017. godine

Elip Vučević

Na osnovu člana 82 tačka 2 i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 26. saziva, na Dvanaestoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2017. godini, dana 10. jula 2017. godine, donijela je

Z A K O N

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VASPITANJU I OBRAZOVANJU DJECE SA POSEBNIM OBRAZOVNIM POTREBAMA

Član 1

U Zakonu o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama („Službeni list RCG“, broj 80/04 i „Službeni list CG“, broj 45/10) član 4 mijenja se i glasi:

„Djeca sa posebnim obrazovnim potrebama, u smislu ovog zakona, su:

1) djeca sa smetnjama u razvoju – djeca sa tjelesnom, intelektualnom, senzornom smetnjom, djeca sa kombinovanim smetnjama i smetnjom iz spektra autizma;

2) djeca sa teškoćama u razvoju – djeca sa govorno-jezičkim teškoćama, poremećajima u ponašanju; teškim hroničnim oboljenjima; dugotrajno bolna djeca i druga djeca koja imaju poteškoće u učenju i druge teškoće uzrokovane emocionalnim, socijalnim, jezičkim i kulturološkim preprekama.“

Član 2

U članu 8 stav 1 zarez i riječ „kao“ brišu se.

U stavu 3 poslije riječi „obezbjede“ dodaju se riječi: „pristup objektu i“.

Član 3

Poslije člana 8 dodaje se novi član koji glasi:

„Zabrana diskriminacije

Član 8a

U školi i resursnom centru nije dozvoljeno fizičko, psihičko i socijalno nasilje; zlostavljanje i zanemarivanje djece i učenika; fizičko kažnjavanje i vrijeđanje ličnosti, odnosno seksualna zloupotreba djece i učenika ili zaposlenih i svaki drugi oblik diskriminacije u skladu sa posebnim zakonom.“

Član 4

U članu 10 stav 1 tačka 1 mijenja se i glasi:

„1) **program sa dodatnom stručnom pomoći** podrazumijeva uključivanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama u vaspitne grupe u predškolskim ustanovama i odjeljenjima škola uz obezbjeđivanje dodatnih uslova i pomagala i stručne podrške.“

Poslije tačke 1 dodaju se dvije nove tačke koje glase:

„1a) **prilagođeni obrazovni program** podrazumijeva uključivanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama u vaspitne grupe u predškolskim ustanovama i u odjeljenjima škola uz prilagođeno izvođenje obrazovnog programa.“

1b) **individualni razvojno-obrazovni program** je dokument kojim se postavljaju obrazovni i razvojni ciljevi i definišu metode njihovog ispunjavanja za svako dijete sa posebnim obrazovnim potrebama.“

Tač. 7 i 8 mijenjaju se i glase:

„7) **resursni centar** je posebna ustanova koja izvodi vaspitno-obrazovni proces, rehabilitaciju, ranu intervenciju, pruža drugim vaspitno-obrazovnim ustanovama savjetodavnu i stručnu podršku za vaspitanje i obrazovanje djece sa određenom vrstom smetnje u razvoju, izvodi obuku nastavnika koji obavljaju vaspitno-obrazovni rad sa djecom sa posebnim obrazovnim potrebama, upotrebu asistivnih tehnologija, znakovnog jezika, sistema za komunikaciju putem slika, vrši pripremu, prilagođavanje, izradu, štampanje udžbenika (Brajevo pismo) i drugih nastavnih sredstava, daje na korišćenje didaktička i nastavna sredstva, opremu, pomagala, asistivnu tehnologiju;

8) **integrirano odjeljenje** može da se organizuje pri redovnoj školi za djecu koja se zbog težine i vrste smetnji ne mogu u potpunosti uključivati u redovna odjeljenja, za koju se realizuje zajednička nastava pojedinih predmeta sa vršnjacima u redovnim odjeljenjima;“.

Poslije tačke 8 dodaje se nova tačka koja glasi:

„9) **individualni tranzicioni plan** je dio individualnog razvojno-obrazovnog programa čiji su ciljevi, mjere i aktivnosti usmjereni na podršku učeniku u procesu prelaska iz jednog obrazovnog nivoa u drugi, odnosno iz sistema obrazovanja na tržište rada – zapošljavanje.“

Član 5

U članu 11 stav 1 tačka 4 briše se.
St. 2 i 3 brišu se.

Član 6

Član 12 mijenja se i glasi:

„Program uz obezbjeđivanje dodatnih uslova, pomagala i stručne pomoći

Član 12

Vaspitanje i obrazovanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama u predškolskoj ustanovi i školi ostvaruje se uključivanjem u vaspitne grupe, odnosno odjeljenja sa ostalom djecom, odnosno učenicima, uz obezbjeđivanje dodatnih uslova i pomagala i dodatne stručne pomoći, u skladu sa obrazovnim programom.

Dodatna stručna pomoć iz stava 1 ovog člana izvodi se individualno.

U zavisnosti od smetnji i teškoća u razvoju, sposobnosti i potreba djeteta, individualni program omogućava mijenjanje, prilagođavanje i individualizaciju metodike kojom se sadržaji realizuju.“

Član 7

Član 13 mijenja se i glasi:

„Vaspitanje i obrazovanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama ostvaruje se uključivanjem u vaspitne grupe, odnosno odjeljenja sa ostalom djecom, po obrazovnom programu sa prilagođenim izvođenjem i dodatnom stručnom pomoći.“

U zavisnosti od smetnji i teškoća u razvoju, sposobnosti i potreba djeteta, program omogućava: skraćivanje ili proširivanje sadržaja predmetnog programa; mijenjanje; prilagođavanje i individualizaciju metodike kojom se sadržaji realizuju.

U srednjem stručnom obrazovanju učenik može sticati obrazovanje po obrazovnom programu sa prilagođenim izvođenjem i dodatnom stručnom pomoći, odnosno dio programa kojim će se osposobiti za određene grupe poslova, koji mogu voditi stručnoj kvalifikaciji ako je programom to definisano.

Obim i način sprovođenja dodatne stručne pomoći određuje se rješenjem o usmjeravanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama, u skladu sa obrazovnim programom."

Član 8

Član 14 mijenja se i glasi:

„Vaspitanje i obrazovanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama koja se zbog težine smetnji ne mogu obrazovati u školi, a cijeneći njihov najbolji interes, ostvaruje se u integrisanim odjeljenjima i resursnim centrima, zbog neophodne podrške i tijesne povezanosti obrazovanja, habilitacije i rehabilitacije.

Resursni centar pruža stručnu pomoć integrisanim odjeljenjima.

Za učenike integrisanog odjeljenja realizuje se zajednička nastava pojedinih predmeta sa vršnjacima u redovnim odjeljenjima, u skladu sa individualnim razvojno-obrazovnim programom i rasporedom časova.“

Član 9

Član 15 briše se.

Član 10

Član 16 mijenja se i glasi:

„Individualnim razvojno-obrazovnim programom određuju se obrazovni i razvojni ciljevi na osnovu odnosa aktuelnog i planiranog funkcionisanja djeteta (saznajnog, emocionalnog, socijalnog i fizičkog), nivoa znanja i vještina.

Individualnim razvojno-obrazovnim programom se propisuju oblici vaspitno-obrazovnog rada za vaspitno-obrazovne oblasti, odnosno nastavne predmete, način izvođenja dodatne stručne pomoći, prohodnost između programa, prilagođavanje u organizaciji, standardi znanja, postignuća i vještina, obim tehničke podrške, raspored časova, način provjera i ocjenjivanje obrazovnih i razvojnih postignuća i napredovanja u skladu sa njihovim individualnim mogućnostima.

Individualni razvojno-obrazovni program omogućava: skraćivanje ili proširivanje sadržaja predmetnog programa; mijenjanje, prilagođavanje i individualizaciju metodike kojom se sadržaji realizuju, dopunjavanje alternativnim oblicima komunikacije, znakovni jezik, Brajevo pismo, sistem za komunikaciju putem slika, upotrebu specijalizovane didaktike, opreme, pomagala, asistivne tehnologije i sl.

Škola, odnosno resursni centar dužna je da, po pravilu, u roku od 30 dana po upisu djeteta, donese individualni razvojno-obrazovni program za dijete sa posebnim obrazovnim potrebama, u saradnji sa roditeljem i o tome obavijesti Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje i Ispitni centar.

Za pripremu, primjenu, praćenje i prilagođavanje individualnog razvojno-obrazovnog programa, škola odnosno resursni centar obrazuje stručni tim koji čine: nastavnici, stručni saradnici škole ili resursnog centra, uz učešće roditelja.

Individualni razvojno-obrazovni program može se u toku godine mijenjati, odnosno prilagođavati, u skladu sa napretkom i razvojem djeteta.

Za učenike u trećem ciklusu osnovne škole, kao dio individualnog razvojno-obrazovnog programa, izrađuje se i sprovodi individualni tranzicioni plan čiji su ciljevi, mjere i aktivnosti usmjereni na pravovremenu profesionalnu orijentaciju učenika u procesu prelaska iz jednog obrazovnog nivoa u drugi, odnosno za učenike završnih razreda srednje škole, iz sistema obrazovanja na tržište rada.“

Član 11

U članu 22 stav 1 riječi: „i nauke“ brišu se.

Stav 5 mijenja se i glasi:

„Protiv rješenja iz stava 4 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.“

Stav 6 briše se.

Član 12

Član 23 briše se.

Član 13

U članu 25 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Izuzetno od stava 1 ovog člana, dijete sa posebnim obrazovnim potrebama može da se bez upisa uključi u program rane intervencije do donošenja rješenja o usmjeravanju, na osnovu uputa zdravstvene ustanove ili zahtjeva roditelja.“

Dosadašnji stav 2 postaje stav 3.

Član 14

U članu 28 stav 1 riječi: „predškolskoj ustanovi, školi i resursnom centru“ zamjenjuju se riječima: „predškolskoj ustanovi i školi“.

Poslije stava 2 dodaju se dva nova stava koja glase:

„Vaspitno-obrazovni rad sa djecom sa posebnim obrazovnim potrebama u resursnom centru, odnosno integrisanom odjeljenju obavljaju: defektolog-nastavnik, vaspitač, nastavnik, stručni saradnik i saradnik, koji ispunjavaju uslove propisane zakonom kojim se reguliše odgovarajuća oblast obrazovanja, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, predmetnu nastavu u resursnom centru za osnovno vaspitanje i obrazovanje može da izvodi lice koje je završilo višu školu za obrazovanje nastavnika ili odgovarajući VII nivo okvira kvalifikacija, podnivo jedan (240, odnosno 300 CSPK-a).“

Stav 3 briše se.

Član 15

Član 30a mijenja se i glasi:

„Djetetu sa posebnim obrazovnim potrebama organizuje se asistencija u nastavi u pogledu obezbjeđivanja pristupa obrazovanju i obrazovnom postignuću.

Asistenciju u nastavi obavlja asistent u nastavi koji pruža tehničku pomoć tokom pohađanja nastave za djecu: sa teškim tjelesnim smetnjama, umjerenim intelektualnim smetnjama, bez ostatka vida, potpunim gubitkom sluha i iz spektra autizma, u skladu sa rješenjem o usmjeravanju.

Škola zaključuje ugovor o radu sa asistentom u nastavi na određeno vrijeme, a najduže do kraja nastavne godine.

U skladu sa individualnim razvojno-obrazovnim programom (procjenom obrazovnih, razvojnih potreba i ciljeva za dijete) i rasporedom časova, određuje se obim podrške koju asistent u nastavi pruža pod nadzorom nastavnika, stručne službe i direktora škole.

Jedan asistent u nastavi može biti angažovan za više djece, odnosno učenika. Angažovanje asistenta u nastavi za više djece, odnosno učenika obavlja se u skladu sa individualnim razvojno-obrazovnim programom i rasporedom časova.

Za asistenta u nastavi može biti angažovano lice koje ima najmanje IV nivo okvira kvalifikacija, podnivo jedan (240 CSPK-a) i koje je pohađalo obuku stručnog usavršavanja za rad sa djecom sa posebnim obrazovnim potrebama.

Puno radno vrijeme asistenta u nastavi iznosi 40 časova u radnoj nedjelji.“

Član 16

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 26-1/17-7/5

EPA 191 XXVI

Podgorica, 10. jul 2017. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE 26. SAZIVA

